

Územní správa v Rakousku a její porovnání s územní správou v České republice

Irena Hnátková

Bakalářská práce
2007

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Irena HNÁTKOVÁ
Studijní program: B 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj

Téma práce: 10. Územní správa ve vybraném evropském státě
a její komparace s územní správou v ČR.

Zásady pro vypracování:

- 1.) Charakterizujte organizaci územní správy v Rakousku
- 2.) Charakterizujte kompetence územní správy v Rakousku
- 3.) Proveďte porovnání územní správy ČR a Rakouska
- 4.) Utvořte závěry pro případné úpravy české právní regulace

Rozsah práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- 1.) Špok Radomír, Rozvoj územní veřejné správy v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie, rok vydání 2004, ISBN: 80-239-4100-3 (brož.)
- 2.) Český statistický úřad, Nové správní obvody v ČR :základní data, rok vydání 2002, ISBN: 80-7223-791-8 (brož.)
- 3.) Doc. Peková, Doc. Pilný, Ing. Jetmar, Veřejná správa a finance veřejného sektoru, vydal: ASPI a.s., podle stavu k 1.1.2005, Katalogové číslo: KP1010142
- 4.) www.statnisprava.cz
- 5.) Helfried Paleczny, Alfred Schulmeister, Agnes Huber, Aufgaben der Gemeinden, Erfüllung und Ursachen der Aufgaben in österreichischen Gemeinden, Vídeň 1977,
- 6.) <http://www.staedtebund.at/de/recht/gemselbst.htm>
- 7.) www.parlament.gv.at
- 8.) www.gemeinde.at

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Miloš Matula, CSc.
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
Datum zadání bakalářské práce: 12. března 2007
Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2007

Ve Zlíně dne 12. března 2007

doc. PhDr. Vnislav Nováček, CSc.
děkan

doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Práce pojednává o územní veřejné správě v Rakousku. Prostřednictvím podkladů ke správnímu právu jsem obecně analyzovala pojmy veřejná správa, státní správa a samospráva v ČR. Dále jsem charakterizovala organizaci územní správy v Rakousku a charakterizovala činnosti jednotlivých úrovní. Následně jsem porovнала územní správu v Rakousku a České republice, nejprve na všeobecné úrovni, poté zakotvení v Ústavě, v předposlední řadě územně samosprávné celky a úroveň obcí a v poslední řadě jsem porovнала zdroje financování veřejné správy.

ABSTRACT

My working paper treats about municipal authorities in Austria. With the aid of documents about administrative law I analyzed the concepts of public administration, government administration and the local self administration. Further I described the organisation of territorial administration in Austria and characterised the activities of the single levels. Sequentially I compared territorial administration in Austria and in Czech republic, at first on the general level, afterwards implementation in the constitution of each country. I also compared the territorial self administrative units and the municipalities in Austria and in the Czech republic and in a final step i compared the financial arrangements of the public administration.

Děkuji vedoucímu této bakalářské práce panu JUDr. Miloši Matulovi, CSc., za cenné rady, připomínky a odborné vedení při zpracování.

Jsem ráda, že mně za nádherného jarního počasí bylo možné se motivovat ke zpracování mé práce a tímto děkuji UTB, že zahrnuje do studijního plánu předmět Psychologie pro manažery, ve kterém se studenti učí motivačním teoriím a time managementu.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Vsetíně dne 1. května 2007

.....

Irena Hnátková

OBSAH

ÚVOD	7
1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	8
1.1 STÁTNÍ SPRÁVA.....	9
1.2 SAMOSPRÁVA.....	11
1.2.1 Samospráva územní.....	12
1.2.2 Samospráva zájmová, profesní.....	13
2 ORGANIZACE RAKOUSKÉ VEŘEJNÉ SPRÁVY	14
2.1 SPOLKOVÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA.....	15
2.1.1 Nejvyšší orgány.....	15
2.1.2 Spolkový prezident.....	15
2.1.3 Spolková vláda.....	16
2.1.4 Spolkoví ministři.....	16
2.1.5 Ostatní spolková správa.....	17
2.2 ZEMSKÁ SPRÁVA.....	18
2.2.1 Zemská vláda.....	18
2.2.2 Zemský hejtman.....	19
2.2.3 Zemská rada.....	19
2.2.4 Okresní správní úřady.....	21
2.2.5 Zvláštní úřady zemské správy.....	22
2.3 SAMOSPRÁVA.....	23
2.3.1 Samospráva obcí.....	23
2.3.2 Samospráva komor.....	28
2.4 VÍDEŇ JAKO SPOLKOVÁ ZEMĚ A OBEC.....	29
2.4.1 Obecní správa Vídně.....	30
2.4.2 Zemská správa / nepřímá spolková správa.....	30
3 FINANCOVÁNÍ RAKOUSKÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY	31
4 POROVNÁNÍ	35
4.1 POROVNÁNÍ ZAKOTVENÍ ÚZEMNÍ SPRÁVY V ÚSTAVĚ.....	36
4.2 POROVNÁNÍ NA ÚROVNI VYŠŠÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ A ZÁKLADNÍCH SPRÁVNÍCH JEDNOTEK.....	38
4.3 POROVNÁNÍ FINANCOVÁNÍ ÚZEMNÍ SPRÁVY RAKOUSKA A ČR.....	39
ZÁVĚR	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	42
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ Z INTERNETU	43
SEZNAM OBRÁZKŮ	44
SEZNAM TABULEK	45

ÚVOD

Optimální fungování územní samosprávy a financování jejích potřeb tak, aby přinášelo prospěch občanům i státu je ve společnostech výsledkem dlouhodobého vývoje působení různých faktorů, aplikace nových poznatků a zdokonalování resp. změn dosavadního systému. [1, s. 4]

Téma porovnání územní správy v Rakousku a její porovnání s územní správou v České republice jsem si vybrala, protože mne po letech reformy územní správy u nás zaujala možnost existence jiné organizace územní správy než v České republice. Rakousko nám je v mnoha směrech velmi podobné co se týče např. počtu obyvatel, rozlohy, polohy a v neposlední řadě mentality.

Česká územní správa prošla na rozdíl od rakouské po roce 1989 velkou reorganizací, zatímco rakouská staví na základech pocházejících ještě z Rakousko-uherské monarchie a neměly na ni vliv žádné změny ve společnosti. Je velmi stabilizovaná se svými pozitivními i negativními jevy.

V Rakousku pracuji a žiji již více než 10 let, je to další z rozhodujících faktorů, proč jsem si výše uvedené téma vybrala.

Ke zpracování jsem přistoupila tak, že jsem poprosila kolegyně v práci, jestli nemají doma literaturu týkající se Rakouského správního práva a Rakouské politiky. Po krátkém hledání na internetu jsem objevila Rakouskou ústavu a Zákon o finančním vyrovnání, nakonec zbývalo tyto zdroje pouze využít a vytvořit si určitou strukturu v porovnání s územní správou v České republice.

1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

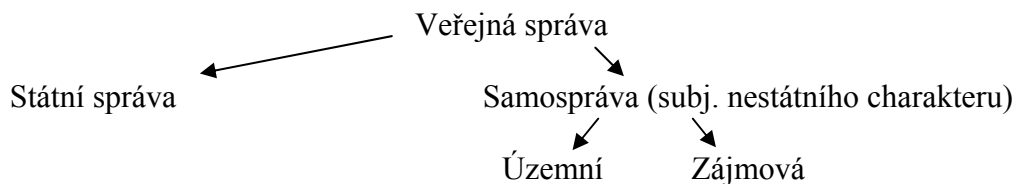
Definovat přesně pojem veřejná správa je již od dob počátku až po současnost obtížným úkolem. Obsah veřejné správy je sám o sobě proměnlivý z hlediska časového i teritoriálního a je závislý na stupni vývoje společnosti (státu, regionu), ke které je konkrétně vztahován. [2, s.7-8]

Pod pojmem správa si obecně lze představit činnost, která je zaměřena k péči o určité věci, záležitosti. Subjekt, který spravuje, obvykle tedy dbá, stará se, je nějakým způsobem zainteresován na existenci, prosperitě, dalším rozvoji spravovaného objektu. Vyvíjí tedy aktivitu, která je cílená, která sleduje nějaký účel, ať už jeho vlastní, nebo stanovený jiným subjektem, a to buď ze své vůle, nebo jako povinnost, přičemž ve vztahu ke spravovanému subjektu disponuje prostředky potřebnými k dosažení stanoveného účelu.[2, s.7-8]

Pojem veřejná správa znalo v obecnějším významu již právo římské. Veřejná správa bývá dnes charakterizována jako správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu, zatímco správa soukromá je správou soukromých záležitostí v soukromém zájmu.. Tím je dána nenahraditelná úloha veřejné správy jako specifické společenské činnosti řídicího a organizačního charakteru zaměřené na veřejné záležitosti a determinované veřejným zájmem. Veřejná správa je tak blízká správě soukromé tím, že i ona je správou, tedy cílenou činností zaměřenou k dosažení stanovených cílů, a v této souvislosti se pak pro ni někdy zjednodušeně používá označení „veřejný management“. Naopak od správy soukromé se zásadním způsobem odlišuje tím, že je svým subjektům uložena právem jako povinnost a zejména pak svým veřejnomocenským charakterem, tedy tím, že disponuje veřejnou mocí. [3, s. 4]

Veřejná moc se dělí na moc státní a na zbývající veřejnou moc. Tato zbývající veřejná moc, která je státem v příslušném rozsahu svěřena subjektům nestátního charakteru ke správě veřejných záležitostí (prakticky se jedná zejména o subjekty územní samosprávy, vykonávající specifickou formu správy státu), je však od ní v jistém smyslu odvozena a nemůže s ní být v rozporu. V tomto smyslu má i tato veřejná moc svůj základ ve státní moci, má s ní určité společné znaky a projevuje se jako decentralizovaná státní moc, jejíž subjekty společně se státem spoluzabezpečují správu státu, jakožto veřejnou správu. [4, s. 18]

Schéma veřejné moci, která se dělí na moc státní a na zbývající veřejnou moc se dá znázornit následujícím způsobem:

Obr. č. 1 Struktura veřejné správy

Veřejná správa je ústředním pojmem správního práva. Vztah veřejné správy k právu má dvojí povahu:

- a. v první řadě existuje vázanost veřejné správy právem. Tato vázanost je intenzivnější než u správy soukromé
- b. Druhý typ vztahu veřejné správy k právu spočívá v její možnosti vydávat právní akty, tedy akty, jimž lze regulovat v souladu se zákony chování fyzických a právnických osob i v případě, kdy tyto osoby nejsou v žádném specifickém vztahu k subjektu správy. Právní akty vydávané veřejnou správou mohou být jak individuální, tak normativní. Orgány veřejné správy vydávají také akty, které nemají právní povahu. Všechny právní akty vydávané veřejnou správou musí být v souladu se zákonem. [5, s. 36]

Veřejná správa je v evropských zemích konstituovaná jako vícestupňová vertikální struktura ponejvíce trojstupňová. Státní linie je obvykle tvořena z centrálního orgánu (ústřední vlády), ze středního článku (region, provincie, kraj) a nejnižšího článku (zpravidla administrativní okres). [1, s. 4]

1.1 Státní správa

Státní správa je veřejnou správou uskutečňovanou státem, přičemž v každé společnosti zorganizované ve stát je státní správa nezastupitelnou součástí veřejné správy. V tomto smyslu je státní správa také základem, jádrem veřejné správy. Je odvozována od samotné podstaty, postavení a poslání státu, od podstaty a způsobů realizace státní moci. Svým

charakterem je státní správa zvláštním druhem společenského zřízení uskutečňovaného státem. [4, s.21-23]

Státní správa jako činnost státu povolána k realizaci jeho výkonné moci je takovou činností výkonnou, která je současně činností podzákonou a činností nařizovací. Výkonný charakter státní správy spočívá především v tom, že plněním svých úkolů státní správa výkonnou moc státu organizovaným způsobem provádí a zabezpečuje. [4, s.21-23]

Státní správa jako zvláštní forma činnosti státu je determinována a určována zákony. Obsah zákonů jednak provádí a jejich obsahem se také řídí. Tento podzákoný charakter činnosti státní správy je ve své podstatě projevem principu vázanosti správy zákony. [4, s.21-23]

Oprávnění správních orgánů vydávat správní akty, a to nejen normativní, má charakter oprávnění nařizovacího, přičemž pojem nařizovací činnost je především výrazem vztahu subjektů státní správy vůči jejím objektům. Nařizovací charakter státní správy vyjadřuje mocenskou převahu orgánů státní správy ve vztahu k těm, vůči nimž je státní správa vykonávána a projevuje se v závaznosti aktů státní správy pro jejich adresáty. To platí jak pro působení státní správy navenek, tak pro její působení uvnitř organizačního systému státní správy. [4, s.21-23]

Subjektem státní správy jakožto činnosti státu je sám stát, představovaný jednotlivými příslušnými orgány státní správy a správa jimi vykonávaná není realizována jen jménem státu, ale také v jeho zájmu. Prostřednictvím státní správy stát realizuje státní politiku, která je výrazem jeho zájmů a vůle a realizuje ji ve vztahu k objektům jež jsou nuceny se tomuto působení podřídit, aniž by státu byly organizačně podřízeny. [4, s.21-23]

V demokratickém státě je ústřední státní správa vždy odvozena od voleného orgánu, a to zejména způsobem ustavování (zákonodárná moc), popřípadě je vrcholný orgán státní správy (vláda) volenému zákonodárnému sboru odpovědný. [5, s..37-38]

Orgán státní správy je vázán ve své činnosti nejen obecně závaznými právními předpisy, ale také interními normativními akty a individuálními pokyny vyšších orgánů státní správy k vyřízení určitých záležitostí.

Vnitřní organizace státní správy je i na téže horizontální úrovni založena na principu nadřízenosti a podřízenosti. V souladu s tím je státní správa zpravidla řízena na principu monokratickém a správní orgány, resp. jejich pracovníci jsou zpravidla ustavováni do

funkce jmenováním, případně na základě smluvního pracovního poměru, nikoli volbou. [5, s.37-38]

1.2 Samospráva

Samospráva tvoří další z dvou větví veřejné správy a sama se poté člení na samosprávu územní a zájmovou.

Samospráva je státem v příslušném rozsahu svěřena subjektům nestátního charakteru ke správě veřejných záležitostí.

Moderní teorie státu a demokratické státní koncepce vycházejí z toho, že samosprávné korporace jsou legitimovány k právním vztahům státem, jeho ústavou a zákony. Nemůže tedy existovat jiná než od státu odvozená moc, neboť právě stát má výlučný mocenský monopol. [3, s. 4-9]

Státová právní teorie tak vychází ze suverenity státu, který může část své moci svěřit samosprávnému společenství jako nestátnímu subjektu. Podle této teorie spočívá podstata samosprávy ve výkonu vrchnostenské moci svěřené samosprávným korporacím státem jako jejich moc vlastní. Samospráva je v tomto pojetí chápána jako veřejné subjektivní právo, nárok na výkon veřejné moci. Politická teorie pak podstatu samosprávy spatřuje buď v personálním složení orgánů samosprávy, nebo v účasti veřejnosti na správě věcí veřejných. [3, s. 4-9]

Samospráva je tedy vedle státní správy jednou z větví veřejné správy jako projevu výkonné moci ve státě, a to větví nezávislou a státní správě nepodřízenou, vykonávanou subjekty od státu odlišnými. Samospráva je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky samosprávných korporací. Pro samosprávu je charakteristická na straně jedné její nezávislost na státu, na straně druhé je však samospráva podrobena státnímu dohledu. Na samosprávu je nutno hledět, jako na demokratickou organizační formu péče o vlastní záležitosti dotčených skupin občanů, nezávislou a pod státním dohledem. Pro samosprávu pojem nezávislosti a státního dohledu znamená, že vzniká a uskutečňuje se na základě zákona a pod státním dohledem právnosti jejích rozhodnutí. Je však státním orgánům nepodřízena, v právnem vymezeném rámci působí samostatně. Samospráva se pak od státní správy liší i tím, že je vybudována na odlišných organizačních principech. V samosprávě totiž převažují princip kolegiality,

decentralizace a princip volební, v případě samosprávy územní pak navíc princip územní. [3, s. 4-9]

Stát zasahuje do činnosti samosprávy především s cílem zajistit dodržování zákonů, resp. právního řádu vůbec. Ingerence se pohybuje v rámci všech základních složek státní moci zákonodárné, výkonné i soudní. V rámci zákonodárné moci stát reguluje zákony i část činnosti samosprávy, zvláště tam, kde orgány samosprávy vykonávají veřejnou správu. Při výkonu svých zákonodárných i kontrolních funkcí projednává zákonodárny orgán podstatné otázky problematiky samosprávy všeobecně. Výkonná moc rovněž disponuje určitými prostředky ingerence do záležitostí samosprávy. Tato ingerence souvisí s potřebou státního dozoru nad samosprávou při výkonu veřejné správy z důvodů zajištění zákonnosti, s poskytováním finančních prostředků na činnost samosprávy zčásti i státem a zejména s možností přenesení výkonu určitých funkcí státní správy na samosprávu.

Při výkonu přenesené působnosti jsou samosprávné orgány povinny řídit se pravidly předepsanými pro rozhodování ve státní správě. Znamená to, že i samosprávné orgány musí v těchto otázkách respektovat nejen obecně závazné právní předpisy, ale i interní normativní akty a individuální pokyny vyšších orgánů státní správy. [5, s. 38-40]

1.2.1 Samospráva územní

Územní samospráva je prostorově vymezený funkční celek, který má právo sám rozhodovat o svých záležitostech. Příkladem územní samosprávy v České republice jsou obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územně samosprávné celky. Jejich právo na samosprávu je zakotveno v Ústavě a dále je podrobněji vymezeno zejména v zákoně o obcích a v zákoně o krajích. Samosprávné celky vytvářejí vlastní orgány, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován. [Zdroje z internetu č.5]

Pro územní správu je charakteristické, že zpravidla plní i funkce veřejné správy. Výkon funkcí veřejné správy územní samosprávou může být pravidlem zejména proto, že tato samospráva je organizována na podobném principu jako stát, totiž na principu organizace všeho obyvatelstva žijícího na určitém území. Tento princip je obvykle vhodnější k objektivní regulaci otázek veřejného zájmu než principy spočívající v samosprávném sdružování podle jiných kritérií. [5, s. 36]

Územní samospráva představuje druhou relativně nezávislou soustavu veřejné správy. Jejím základem je obec, vyšší úroveň se většinou utváří v souladu s administrativním územním členěním (okresy, kraje, provincie, země) a to tehdy, pokud jsou jejich reprezentanti přímo voleni obyvateli příslušného územního obvodu. Samosprávné orgány mnohdy vykonávají i některé funkce státní správy tzv. přenesenou působností. Typické je to právě pro obecní samosprávu. [1, s. 4]

Obce přes určité rozdíly v jednotlivých státech se ve své samosprávné funkci soustřeďují především na rozvojové a územní plány, bytovou výstavbu, komunální infrastrukturu, sociální a zdravotní problematiku, veřejný pořádek apod.. V přenesené působnosti jde zejména o občanské registry, vydávání různých dokumentů a potvrzení, civilní ochrana, provádění voleb atd. [1, s. 4]

1.2.2 Samospráva zájmová, profesní

Právo na samostatné rozhodování o vlastních záležitostech může být svěřeno i subjektům, které spojuje určitý společný zájem. V takovém případě se jedná o zájmovou či profesní samosprávu. Příkladem v České republice mohou být Česká advokátní komora, Notářská komora České republiky, Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora či Česká stomatologická komora. [Zdroje z internetu č.5]

U těchto druhů samosprávy je plnění funkcí veřejné správy naopak výjimkou. Tyto výjimky se mohou týkat profesní samosprávy – např. stanovení pravidel pro výkon určité profese nebo porušení těchto pravidel, i zájmové samosprávy – např. vydávání loveckých nebo rybářských lístků orgány příslušných zájmových sdružení. [5, s. 36]

2 ORGANIZACE RAKOUSKÉ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Rakouská republika je spolkovým státem v čele s přímo voleným spolkovým prezidentem. Je parlamentní demokracií, založenou na dvoukomorovém parlamentním systému (Národní rada, Spolková rada). Zákonomocná a výkonná moc je rozdělena mezi spolek (Bund) a 9 spolkových zemí. Podle ústavy je v kompetenci zemí všechno, co není výslovně záležitostí celospolkovou. Zákonomocným orgánem každé spolkové země je zemský sněm, který je jednokomorový. Každá spolková země má svou zemskou vládu, v jejímž čele stojí zemský hejtman (Landeshauptmann).

Obr. č. 2 Rakousko s názvy spolkových zemí

Základní údaje:

Oficiální název: Rakouská republika (Republik Österreich)

Státní zřízení: Republika

Hlavní město: Vídeň

Úřední jazyk: Němčina

Celková rozloha: 88 945 km²

Počet obyvatel: 8 100 000

Rakousko se člení na 9 spolkových zemí v čele se zemským hejtmanem, dále na 99 politických okresů s 2359 obcemi.

K výkonu správních úkonů není k dispozici jednotný organizační komplex, ze zákona je oprávněn vykonávat tyto úkony buď spolek, země, obec, jiné samosprávné celky, nebo ostatní právnické osoby. Tito nositelé práva jsou mezi sebou rozmanitě podřízeni. Při přenosu výkonné moci na některého z těchto nositelů práva je zákonodárce vázán determinanty spolkové ústavy obzvl. na státní spolkový charakter Rakouska.

Organizační zvláštnost spolkového státu se ukazuje v rozdělení funkcí mezi spolkem a zeměmi a také v tom, že země se podílí na funkcích spolku. Spolková ústava má tyto poměry na zřeteli tím způsobem, že v čl. 10 až 15 přiznává celkovou zákonodárnou a výkonnou státní moc buď spolku nebo zemím. [6, s. 23] Například čl. 15 říká, že pokud určitá záležitost není výslovně převedena spolku. Ústavou do zákonodárné moci nebo do pravomoci spolku, zůstává tato činnost v samostatné působnosti zemí.

2.1 Spolková veřejná správa

2.1.1 Nejvyšší orgány

Podle čl. 69 odst. 1 spolkové Ústavy jsou nejvyšší správní činnosti spolku, v případě že jimi není pověřen spolkový prezident, svěřeny spolkovému kancléři, vicekancléři a ostatním spolkovým ministrům, kteří tvoří celek spolkové vlády. Běžnému zákonodárci je zakázáno užívat jiných nejvyšších orgánů, než které jsou ustanoveny ústavním právem.

Státní sekretáři jsou sice ve čl. 19 spolkové Ústavy uvedeni pod nejvyššími orgány, ale jsou podle čl. 78 odst. 3 spolk. Ústavy podřízeni spolkovým ministrům a jsou vázáni jejich instrukcemi. [6, s. 24]

Kvalifikace jako nejvyšší orgány s sebou přináší kompetence k nejvyššímu a samostatnému řízení správy. Jejich vazby na prohlášení jiných míst běžným zákonem jsou nepřijatelné, výjimky musí být zajištěny ústavními zákony jako např. právo návrhu spolkovému prezidentu. Dále jsou nejvyšší výkonné orgány nezávislé a jejich rozhodnutí nepodléhají žádnému instančnímu postupu.

Nejvyšším orgánům přísluší v poměru k zaměstnancům vlastního služebního místa a k podřízeným místům obsažná vedoucí moc. Tato moc má zajistit, že nejvyšší orgány, které nesou parlamentární zodpovědnost za konání jim přičtených orgánů, mohou mít na toto konání účinek. [6, s. 24]

2.1.2 Spolkový prezident

Spolkový prezident je monokratickým orgánem, jehož těžiště hlavních úkolů je zakotveno v ústavním právu. Specifiky jeho funkce správně právní povahy jsou jeho kompetence ke jmenování úředníků, vytváření a propůjčování profesních titulů a jeho právo k vydávání nouzových nařízení.

Úkoly spolkového prezidenta jsou v Rakousku jmenovitě regulovány ústavním právem. Čl. 65 odst. 3 spolk. Ústavy zmocňuje běžného zákonodárce přidělovat prezidentu další kompetence ve věcně omezeném rámci např. poskytování zvláštních práv, podpor a poskytování zabezpečení a další oprávnění v personálních záležitostech. Proto je jeho jednání přímo řízené Ústavou. Delegování úkolů spolkového prezidenta je možné pouze podle míry čl. 66 spolkové Ústavy, tedy pouze ve směru jmenování spolkových úředníků a uzavírání státních smluv. [6, s. 25]

2.1.3 Spolková vláda

Spolková vláda Rakouska je kolegiální orgán, který se skládá ze spolkových ministrů a zasedá pod předsednictvím spolkového kancléře jako rada ministrů.

Spolkový kancléř je jmenován spolkovým prezidentem a je z hlediska správního práva pověřený vedením spolkového kancléřského úřadu jako spolk. ministr. Předsednictví v rámci spolk. vlády s sebou nepřináší žádné příkazovací pravomoci nebo jakékoli nadřazení v poměru k ostatním členům spolk. vlády. Jeho mocenské postavení vyplývá daleko více z jeho pravomoci řídit osobnostní sestavení spolk. vlády a prezentovat ho spolk. prezidentu. Dále má spolk. kancléř všeobecné koordinační kompetence (§6 spolkového zákona o ministerstvech). [6, s. 26]

Vicekancléř je jmenován spolk. prezidentem z řady ministrů a má funkci zástupce spolk. kancléře.

Kompetence spolk. vlády jsou dílem podrobně vyjmenovány ve spolkové Ústavě (čl. 41 odst. 1, čl. 67 odst. 1 a čl. 140 odst. 1), dílem v běžných spolkových zákonech. Ostatní nejvyšší správní záležitosti, které výslovně nepřísluší spolk. prezidentu nebo spolk. vládě, jsou zaopatřovány podle resortního principu věcně příslušným spolk. ministrem. [6, s. 26]

2.1.4 Spolkoví ministři

Spolkoví ministři jsou monokratické orgány, kterýchž vykonavatelé úřadu jsou jmenováni spolk. prezidentem na návrh spolk. kancléře. Jsou vedle své činnosti členy spolk. vlády současně vedoucími určitého spolk. ministerstva (výjimku tvoří tzv. ministři bez ministerského úřadu, tedy bez ministerstva). Spolk. ministerstva jsou přidělena spolk. ministerským úřadům jako pomocné pracovny, přičemž služební úřad spolk. kancléře nese

jméno Spolkový kancléřský úřad. Ministerstva jsou dále rozčleněna v sekcích, odděleních, skupinách a referátech.

Kompetence jednotlivých ministrů vyplývají buď ze spolkového ústavního práva (např. čl. 51a odst. 1 je určen ministru financí, čl 78a odst. 1 ministru vnitra) nebo – jak udává čl. 77 odst 2 spol. Ústavy – z běžného spolkového zákona.

Spolkový zákon o ministerstvech z r. 1986 ve vydání z r. 2003 § 1 odst. 1 uvádí následující ministerstva:

1. Spolk. kancléřský úřad
2. Spolk. ministerstvo pro zahraniční záležitosti
3. Spolk. ministerstvo pro vzdělání, vědu a kulturu
4. Spolk. ministerstvo financí
5. Spolk. ministerstvo pro zdraví a záležitosti žen
6. Spolk. ministerstvo vnitra
7. Spolk. ministerstvo pro justici
8. Spolk. ministerstvo pro zemskou obranu
9. Spolk ministerstvo pro zemní, lesní a vodní hospodářství a živ. prostředí
10. Spolk. ministerstvo pro sociální jistotu a ochranu spotřebitelů
11. Spolk. ministerstvo pro dopravu, inovaci a technologie
12. Spolk. ministerstvo pro hospodářství a práci

2.1.5 Ostatní spolková správa

Pod úrovní nejvyšších orgánů je spol. správa prováděna v přímé a nepřímé formě. Pravidlem je nepřímá spol. správa při využití zemských orgánů za účelem zajištění správních záležitostí. Vyřizování správních záležitostí vlastními spol. orgány – bez souhlasu zemí (čl. 102 odst. 4 Ústavy) je přípustné pouze podle spol. ústavního zákona čl. 102 odst. 2. [6, s. 29]

- c. **přímá spolková správa**, ve čl. 102 odst. 2 spol. Ústavy jsou vyjmenovány spol. úřady s rozmanitou strukturou a různým teritoriálním pólem

působnosti jako např. úřady spolk. policie, spolk. památkářský úřad, servis pracovního trhu, spolk. zakázkový úřad, finanční úřady, spolk. armáda nebo také korporace samosprávy jako komory a univerzity. [6, s. 29]

- d. **nepřímá spolková správa**, pokud nejsou vlastní spolkové úřady, je podle čl. 102 odst 1 spolk. Ústavy vyřizována spolk. správa zemským hejtmanem a jeho podřízenými orgány – tedy nepřímo. Zemské úřady jsou zde funkčně činné jako spolkové úřady. Zaopatřování spolkových záležitostí zemskými úřady šetří spolku zřizování vlastních úřadů na zemské a okresní úrovni.

Centrální nositel nepřímé spolkové správy je zemský hejtman, který je při výkonu své moci vázán na instrukce spolk. vlády popř. odpovědného spolk. ministra. Zemský hejtman je oprávněn dávat pokyny jeho podřízeným zemským úřadům, příslušejícímu úřadu zemské vlády a okresním správním úřadům. Dále smějí být zemskému hejtmanu ze spolk. zákona podřízeny ředitelství spolkové policie. [6, s. 30-31]

2.2 Zemská správa

Spolková republika Rakousko má 9 zemí.

Spolkový ústavní zákon nereguluje nejvyšší orgány zemské správy tak podrobně jako úřady spolku, je tímto brána na zřetel relativní ústavní autonomie zemí dle čl. 99 odst. 1 spolk. úst. zákona. Spolk. ústavním právem předurčeno je postavení zemské vlády jako nejvyššího výkonného orgánu zemské správy a její složení. Protože mají všechna zemská zřízení sestaven resortní systém (monokratické rozhodovací kompetence jednotlivých členů zemských vlád), jsou také jednotlivé zemské rady a zemští hejtmanové jako členové zemské vlády nejvyššími zemskými orgány. Postavení zemské vlády, zemského hejtmana a zemské rady jsou na stejné úrovni a nejsou oprávněni k udělování vzájemných pokynů. [6, s. 32]

2.2.1 Zemská vláda

Zemská vláda je kolegiální orgán se zemským hejtmanem jako předsedou a zástupci hejtmana a zemskými rady jako členy. V každé zemské Ústavě jsou uvedeny přesnější pravidla týkající se sestavení zemské vlády, nastoupení do úřadu, ztráty úřadu nebo hlasovacího kvóra.

Kompetence zemských vlád vyplývají dílem z ústavního práva a dílem je obsahují běžné zákony jako spolk. zákony na základě čl. 11 Ústavy, zemské zákony na základě čl. 12 a 15 Ústavy a obzvláště vyplývají jejich přidělení úkolů z jejich vlastního vnitřního řádu.

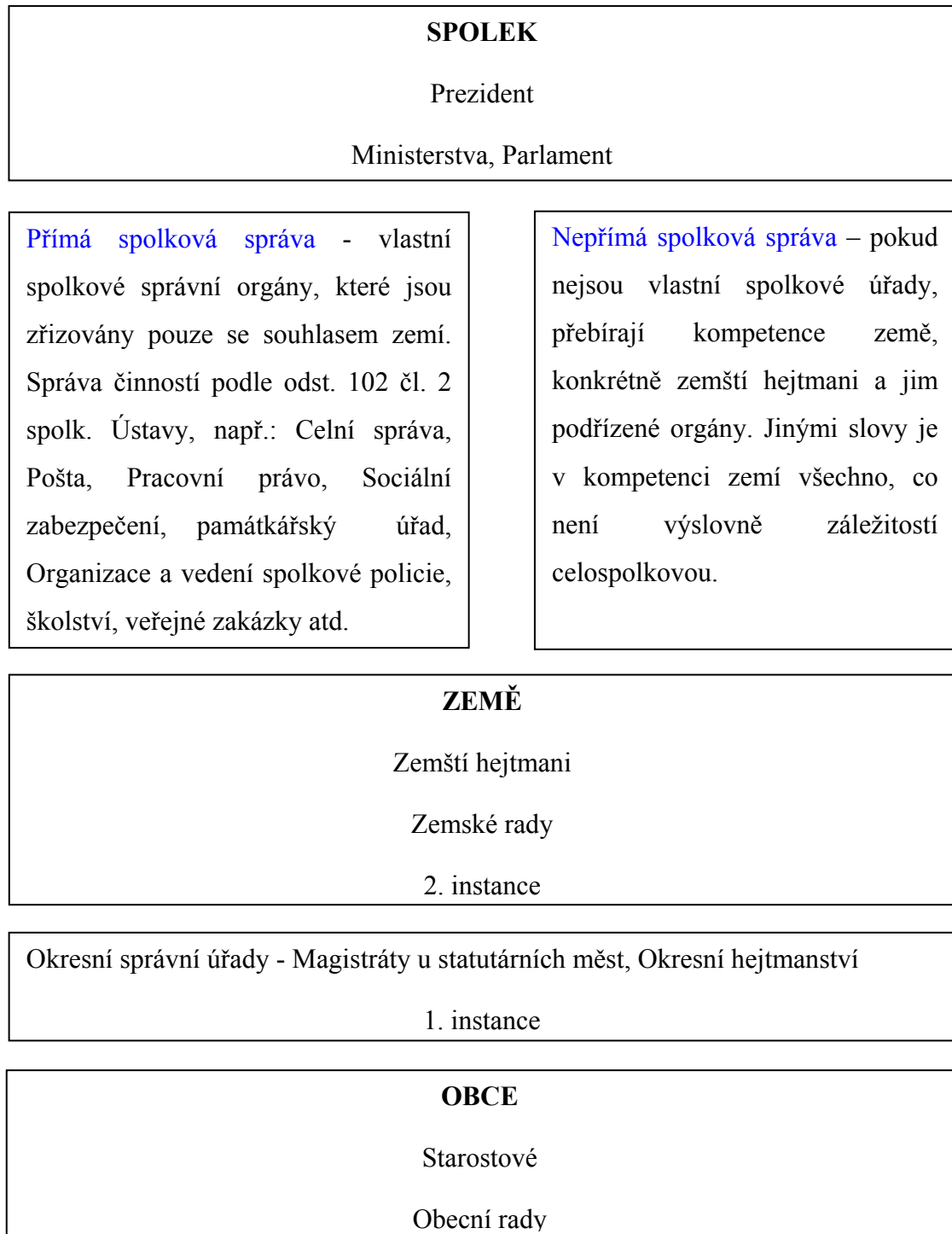
Pomocným orgánem zemské vlády je úřad zemské vlády, jehož předsednictvo tvoří zemský hejtman a pod jehož dohledem vede tento úřad ředitel zemského úřadu. [6, s. 32]

2.2.2 Zemský hejtman

Vedle jeho funkce jako člen a předseda zemské vlády zastává zemský hejtman specifické ústavně právní (zastupování navenek, dokumentace zákonů) a správním právem svěřené funkce, jednou z nich je nositel nepřímé spolkové správy, správním právem svěřené vedení úřadu zemské vlády a spolkového hejtmánství a odpovědnost za úkoly, které jsou mu jako zemskému orgánu jakož ostatním členům zemské vlády přiděleny jednacím řádem. [6, s. 33]

2.2.3 Zemská rada

Zemské rady zastávají dvojitou funkci, jsou kolegiální orgány zemské vlády a jsou zároveň monokratickým orgánem pro po rozdělení kompetencí do samostatné působnosti spadajících záležitostí. Agendy zemské správy je třeba vzít na vědomí jako samostatné a ve vlastní právní a politické odpovědnosti.

Obr. č. 3 Schéma organizace Rakouské územní správy

Přestože obsahuje spol. Ústava od r. 1920 tzv. generální klausuli ve prospěch zemí (kompetence, které nejsou výslovně přiznány spolku, jsou záležitostí zemí), je spolku připisováno tolik kompetencí, že přes generální klausuli zůstává záležitostí zemskou jen málo činností. Ve skutečném správním systému mají ale Rakouské země váhu, která se

nedá vysvětlit jejich ústavně-právními kompetencemi. Toto souvisí s vývojem zemského systému, který sahá až do středověku. [9, s. 223]

Nejasný vztah mezi Ústavou a správní skutečností určuje tzv. vertikální rozdělení moci v Rakouském správním systému.

- Země jsou, z pohledu práva, spíše méně rozvinutá, ale správně přece relevantní protiváha ke spolku.
- Správní okresy jsou paradoxně správně méně rozvinutá protiváha k zemím
- Obce jsou přes jejich formální „autonomní působnost“ důležitá správní úroveň, obzvláště, když mají jako statutární města kompetence správních okresů [9, s. 223]

Relativně malé kompetence, které dává zemím spolkové ústavní právo, je také vyjádřen v pojmu nepřímé spolkové správy. Je jím označena část činnosti zemské vlády, která spadá pod spolkové zákony ne zemské. V této oblasti nejsou zemští hejtmani závislí na vlastním rozhodnutí, nýbrž na rozhodnutí spolkové vlády (popř. odpovědného ministra). Ale tato nařizovací pravomoc je těžko prosaditelná: Např. v roce 1984 dal tehdejší ministr obchodu Steger tehdejšímu zemskému hejtmanu Haslauer pokyn týkající se otevíracích dob v obchodnictví. Zemský hejtman toto nařízení ale ignoroval. Ministr byl sice z hlediska Ústavního soudního dvora v právu, ale zemský hejtman získal jednoznačně sympatii a souhlas v „jeho“ zemi.

2.2.4 Okresní správní úřady

Pro německé slovo Bezirksverwaltungsbehörden máme v Českém jazyce několik významů – krajský úřad, okresní úřad a obvodní úřad. V Německém jazyce je míněn určitý obvod, který patří pod určitou spolkovou zemi a je větší než obec, volím tedy výraz okresní úřad.

Podle rakouského správního práva jsou zahrnuty pod okresními úřady okresní hejtmanství a magistráty měst s vlastním statutem. Pro celou oblast země existuje buď místní příslušnost okresního hejtmanství nebo příslušnost magistrátu (správní obvody).

Okresní hejtmanství jsou monokraticky organizována – v čele stojí okresní hejtman, který je úřadem pověřený a znalý práv, je odpovědný za celé vedení provozu a v jeho jménu okresní hejtmanství rozhoduje. Jako předseda úřadu je zemský hejtman nadřazený okresnímu hejtmanu ve vztahu na správní službu a zemský hejtman je také odpovědný za

organizační členění okresního hejtmanství. Zemský hejtman jmenuje okresního hejtmana do funkce. [6, s. 33]

Okresní správní úřady jsou na teritoriálním principu zřízená pracoviště, která v jejich místním působišti představují subsidiární prvoinstanční všeobecnou pravomoc v zemské a nepřímé spolkové správě. [6, s. 33]

Úroveň okresních úřadů však z důvodu nedostatku dojednání popř. nedostatku silnějšího zájmu není vybudována jako samostatná správní úroveň. Správní okresy, organizovány jako okresní hejtmanství, jsou zemské úřady pod vedením okresního hejtmana, který je jmenován zemskou vládou. Správním okresům chybí demokraticky zvolený orgán. Okresní hejtmáni, kteří jsou ve vedení okresních úřadů, jsou úředníci zemských vlád. Jsou v podstatě prodlouženou paží země popř. zemské vlády v regionu. [9, s. 229]

2.2.5 Zvláštní úřady zemské správy

Nezávislé správní senáty – jsou samostatné kolegiální správní úřady, které jsou zřízeny zemskými právy a jejichž členové jsou po usnesení zemské vlády objednání na min. 6 let. Ve služební organizaci jsou podřízeny vedení zemské vlády, z funkčního hlediska jsou nezávislé správní senáty činné jako spolkové či zemské orgány, protože v jejich činnosti jsou ustanoveny jako odvolávací instance pro spolkovou i zemskou správu. [6, s. 34]

Kolegiální úřady se soudcovským prvkem – běžným zákonem mohou být buď na spolkové nebo zemské úrovni svolány samostatné kolegiální úřady s minimálně jedním členem soudcem k rozhodnutí v nejvyšší instanci (čl. 20 odst. 2 spolk. Úst.). Tímto jsou jednotlivé nejvyšší orgány spolkové nebo zemské správy vyřazeny z určité oblasti kompetence. Jako příklady zde správní právo uvádí Komisi k zachování rozhlasového zákona, Komisi ochrany dat, a na zemské úrovni Zemský agrární senát. [6, s. 34]

2.3 Samospráva

Pod samosprávou se v Rakousku rozumí zajišťování veřejných záležitostí včetně vyšších vlastními nositeli práva (vedle spolku a země).

Mezi nejdůležitější znaky samosprávy patří:

- e. nositel je vlastní právnická osoba (nositel práva)
- f. nositeli samosprávy přísluší vlastní samostatné pole působnosti, ve kterém je podřízen pouze státnímu dohledu
- g. mimo jiné existuje přenesená působnost, ve které jsou orgány samosprávných korporací funkčně činné jako úřady spolku nebo země a jsou vázány příkazy nadřazených úřadů. [6, s. 35]

2.3.1 Samospráva obcí

Komunální samospráva je jedinou formou samosprávy, která je zakotvena ve spolk. Ústavě čl. 115 až 119a. Konkrétní úprava týkající se organizace a rozsahu úkolů náleží obecním řádům a městským statutům, které vydává zemský zákonodárce.

Obce jsou vedle spolku a země oblastní korporace, kterým jako samostatným hospodářským jednotkám přísluší obsáhlá způsobilost mít soukromá práva (Art 116 čl. 2 spolk. Ústavy). Spolková Ústava vychází z předlohy tzv. abstraktní obce, bez toho aby při přidělování úkolů do vlastní působnosti brala ohledy skutečné okolnosti. [6, s. 35]

Orgány obcí

Ve spolk. Ústavě jsou určeny následující orgány:

- h. **Obecní rada**, která je volena jako všeobecný sbor občany obce. Obecní rada je kolegiální správní orgán, je zároveň nejvyšší rozhodovací orgán a jsou jí odpovědny všechny ostatní orgány obce. Obecní radě přísluší zejména vydávání vyhlášek (plány ohledně věnování ploch, místní policejní nařízení) nebo usnesení týkající se hospodaření.
- i. **Představenstvo obce**, které je voleno obecní radou, má přípravnou funkci pro její rozhodování.

- j. **Městské senáty**, mají ve statutárních městech vlastní kompetence
- k. **Starosta obce** je monokratický orgán, který je podle regulace volen buď občany nebo obecní radou. Jemu přísluší zajišťování záležitostí v přenesené působnosti obce (čl. 119 odst. 2 a 3 spolk. Ústavy s možností delegování na členy představenstva obce) a většinou je při záležitostech v samostatné působnosti úřadu obce první instance. Přes výše uvedené vede starosta běžnou správu obce, provádí rozhodnutí obecní rady a zastupuje obec navenek.

Jako pomocný úřad slouží obecním orgánům obecní úřad, ve statutárních městech jsou to magistráty. [6, s. 35-36]

Úkoly obcí

- l. **V samostatné působnosti**: k samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou spolkovým nebo zemským zákonodárcem na základě splnění obou kritérií „v zájmu a způsobilosti“ obce vyloučeny do jejího samostatného pole působnosti (čl. 118 odst. 2 a 3 spolk. Ústavy). Při výkonu činnosti obce v její pravomoci není obec odpovědná spolkovým ani zemským orgánům a záležitosti jsou projednávány uvnitř hierarchie obce. Spolku a zemím přísluší podle čl. 119a spolk. Ústavy dohlížecí právo. [6, s. 36]
- m. **V přenesené působnosti**: přenesená působnost zahrnuje záležitosti podle čl. 119 odst. 1 spolk. Ústavy, které přenáší spolkový a zemský zákonodárce na obce. Příslušný starosta je přitom vázán pokyny spolkového nebo zemského orgánu, který je nadřízený pro vedení příslušné záležitosti. Takto je tedy například při záležitostech přihlášení k trvalému pobytu, které patří do přímé spolkové správy, vázán pokyny ředitelství úřadu bezpečnosti, zatímco při záležitostech týkajících se státního občanství je odpovědný zemské vládě. Mezi obcemi není žádná hierarchie, po využití instance obce přechází rozhodnutí na příslušný spolkový nebo zemský orgán. [6, s.36]

Sdružení obcí

Sdružení obcí mohou být zřizována ze zákona nebo vyhlášky (spolk. Ústava čl. 116a) za účelem koordinace a tímto k efektivnějšímu vyřizování jednotlivých úkolů ve vlastní nebo přenesené působnosti. Ve vlastní působnosti mohou obce založit veřejnoprávní smlouvou sdružení, které povoluje příslušný dozorcí úřad. Sdružení obcí nabývají statut právnické osoby a nejednají mezi obcemi, ale namísto nich. Regulace jejich organizace náleží zemskému zákonodárci a mohou být přizvány k agendám týkajících se jak svrchované činnosti, tak i činnosti soukromohospodářské.

Příklady sdružení: Sdružení mateřských škol, Sdružení nemocnic nebo Sdružení pro hospodaření s odpadem. [6, s.37]

Zastoupení obcí na spolkové úrovni

Aby obce dosahovaly svých zájmů co nejefektivněji, vznikl Rakouský spolek obcí, který zastupuje obce při jednání se spolkem a zeměmi. Jedna z nejdůležitějších záležitostí, kterou projednává Rakouský spolek obcí s vládou je Zákon o finančním vyrovnání, na jehož základě jsou obcím přidělovány finanční prostředky.

Rakouský spolek obcí v den svého 50-letého výročí založení (1.1.1997) byl tvořen 2342 obcemi (tj. 99% všech rakouských obcí) a byl zastoupen co do počtu obyvatelstva 5.290.605 obyvateli (tj. 68% veškerého obyvatelstva Rakouska). Rakouský spolek měst má stejné úkoly a stejná práva a v zásadě platí pro Rakouský spolek měst to, co pro Rakouský spolek obcí – odhlíží se od jejich interní organizace.

Rakouský spolek obcí je konstituován jako spolek podle spolkového zákona z roku 1951, z něhož vyplývá dobrovolnost členství na rozdíl od společenství veřejnoprávních. Podle státního uspořádání Rakouska je základem Rakouského spolku obcí federalistický organizační model. Na rozdíl od Rakouského spolku měst nejsou jednotlivé obce členy Rakouského spolku obcí, ale jejich členství vyplývá nepřímo ze zemských svazů skládajících se ze spolkových zemí, které jsou členy Rakouského spolku obcí, který je zastřešuje.

Novelou spolkového ústavního zákona z roku 1988 (Sb. z. Č. 685) bylo po dlouholetých jednáních požadavkům obou zájmových sdružení rakouských obcí vyhověno a jak

Rakouský spolek obcí tak Rakouský spolek měst byly zakotveny do spolkové ústavy, tím, že do spolkového ústavního zákona č. 115 (B-VG) byl začleněn následující odstavec:

“Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst jsou povolány k tomu, aby zastupovaly zájmy obcí.“

Zakotvení komunálních špičkových svazů v rakouské spolkové ústavě jako zájmovém zastoupení obcí je sice upevněním a zajištěním jejich pozice, ale samo o sobě ještě není změnou rozsahu úkolů. Činnost Rakouského spolku obcí je určována dále četnými právy spoluúčastnictví ustanovenými vně spolkové ústavy, především však svými vlastními statuty. Účel spolku formuluje § 2 odst. 1 statutu Rakouského spolku obcí:

“Účelem Rakouského spolku obcí je zastupovat zájmy obcí, radit jim v základních komunálních otázkách a pěstovat vztahy s obdobnými sdruženími doma i v zahraničí.“

Z čl. 115 odst. 3 Ústavy vyplývá neomezený mandát na hájení komunálních zájmů na úrovni spolku. Vlivem federalistické výstavby spolku obcí lze tento mandát odvodit také na zemské svazy Rakouského spolku obcí vůči zemím.

Rakouský spolek obcí je pověřen v četných základních spolkových zákonech hájením komunálních zájmů. Hájí tak zájmy obcí, např. v rámci rakouské konference o územním uspořádání, v komisi pro sanaci starých závazků, v komisi pro záležitosti vodního hospodářství na sídlištích, v komisi pro obalové hospodářství a v četných jiných organizacích na základě zákonných opatření. Hlavním úkolem Rakouského spolku obcí je však nepochybně zastoupení obcí při jednáních o finančním vyrovnání (§ 5 odst. 2 Zákon o finančním vyrovnání), a v posudech relevantních návrhů zákonů a nařízení spolku týkajících se obcí. [1, s.23]

Zastoupení obcí na zemské úrovni

Zájmy obcí na úrovni zemí sledují zemské svazy Rakouského spolku obcí a Rakouského spolku měst. Také zemské svazy Rakouského spolku obcí (Zemské obecní spolky příp. Svazy zástupců obcí) jsou konstituovány jako spolky. Neexistuje proto nucené členství. S výjimkou spolkové země Burgundsko a Dolní Rakousko nejde u zemských svazů o nadstranická zájmová sdružení, jejichž členové jsou přistoupivší obce země. U politicky organizovaných svazů zástupců obcí v Dolním Rakousku však členy zemské organizace nejsou obce, ale obecní funkcionáři někdejších stran. Obce jsou tedy zastoupeny nepřímou

svými funkcionáři v těchto svazech. Zájmová zastoupení zemí jsou zakotvena v jednotlivých obecních uspořádáních, v Dolním Rakousku a v Salcburku jsou součástí zemské ústavy.

Oblast působnosti zemských svazů se překrývá v podstatných rysech s Rakouským spolkem obcí, nemají však zastupovací právo v jednáních o finančním vyrovnání. Ta vede výhradně Rakouský spolek obcí. Jedním z nejdůležitějších úkolů zemských zájmových zastoupení při vydávání zemských zákonů a nařízení je ovlivňovat všeobecné komunální zájmy. [1, s.26]

Zastoupení obcí v rámci evropské integrace

Rakouský spolek obcí je od počátku, tedy od padesátých let, členem „Rady obcí Evropy“, pozdější „Rady obcí a regionů Evropy“ (RGRE) a tvoří rakouskou sekci rady. Od začátku byli zástupci Rakouského spolku obcí činní na mezinárodní a mezikomunální úrovni.

V roce 1993 se spojila Rada obcí a regionů Evropy s celosvětovým komunálním zájmovým zastoupením IULA (International Union of Local Authorities), a stala se její „Evropskou sekcí“. Tímto spojením obou mezinárodních obecních zájmových zastoupení se stal Rakouský spolek obcí automaticky členem IULA.

Spolkovým zákonem ze dne 29. června 1989 (Sb.z. č. 368) byla zřízena Rada pro otázky rakouské integrační politiky. Ta měla prodiskutovat rakouskou integrační politiku a sloužit vzájemné výměně informací. K Radě patřili nejvyšší zástupci vlády, parlamentních frakcí a zemí, špičky sociálních partnerů a Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst.

Novelou spolkového ústavního zákona 1992 (Sb. z. Č. 276) byla zakotvena informační povinnost spolku a časově omezené právo na zaujetí stanoviska územních sdružení v čl. 10 odst. 4 a 5 Ústavy. Rakouský spolek obcí zde by uveden jako instituce, jíž přísluší rozpracování celorakouského stanoviska a právo účastnit se přijímání zájmů rakouských obcí. Toto obnovené zakotvení Rakouského spolku obcí ve spolkové ústavě bylo důsledkem ústavních opatření integračního postupu a dobového zakotvení uskutečněného poprvé v roce 1988 Rakouského spolku obcí ve spolkové ústavě.

Až do vstupu Rakouska do EU náleželo Rakouskému spolku obcí dle čl. 10 odst. 4 Ústavy právo zaujímat postoj ke „všem záměrům evropské integrace, které se týkají vlastního

dopadu nebo jiných důležitých zájmů obcí“. Toto opatření bylo pro obce eminentně důležité z hlediska přílivu informací.

Dalším významným krokem k zajištění komunálních zájmů v evropské integraci je novelizace spolkové ústavy z roku 1994 (Sb. z. č. 1013). Touto novelou byl vložen do spolkové ústavy nový odstavec „B. Evropská unie“. Tím byla v podstatných bodech převzata časově omezená úprava čl. 10 odst. 4 a 5. Touto novelou byla zajištěna pozice obcí a postavení jejich zájmových zastoupení a opatřena obsahem.

Obcím Rakouska podle ní přísluší dále uvedená práva:

- Spolek má informovat obce o všech záměrech v rámci EU a o jiných důležitých zájmech, které se obcí ve svém důsledku týkají.
- Obce zastoupené Rakouským spolkem obcí a Rakouským spolkem měst mají mít možnost zaujmout stanovisko.
- Obcím přísluší zastupitelské právo v rámci regionů. Jejich zájmová zastoupení mají právo nominovat tři z celkem dvanácti rakouských zástupců a místo zástupců a spolková vláda je vázána tímto návrhem.

Tato ústavně-právní garance rakouských obcí a jejich zájmových zastoupení je v Evropě ojedinělá. V žádné jiné evropské zemi a na světě vůbec není obcím na úrovni státních základních norem (Ústavy) garantována taková míra právního zajištění jako v Rakousku.

[1, s.26]

2.3.2 Samospráva komor

Komory jsou uzákoněná profesní zájmová zastoupení, které jsou zřízeny jako veřejnoprávní korporace a stanovují nucené členství. Jejich hlavním úkolem je reprezentace zájmů členů, zastupování členů navenek, rozhodování o profesním povolení (evidence), předepisování příspěvků nebo urovnávání sporů. Jestli se při plnění úkolů jedná o záležitost ve vlastní nebo přenesené působnosti, záleží na zákoně, pokud se tento nevyjadřuje pak na kritériích čl. 118 odst. 2 spolk. Ústavy (zájem a způsobilost). Při jednání ve vlastní působnosti podléhají komory státnímu dozoru, který je vykonáván orgány spolku či země.

Komory mají vedle soukromoprávních také svrchované pravomoci, ke kterým patří právo vydávání rozhodnutí nebo předpisů (např. disciplinární rozhodnutí, volební řády, disciplinární řády).

Většina výdělečně činných občanů je evidována v působnosti některé z komor: Hospodářská komora, Komora pracujících, Lékařská komora, Právnická komora, Inženýrská komora. Mnoho z těchto zájmových zastoupení se skládá z více veřejnoprávních korporací na spolkové úrovni (např. Rakouská lékařská komora) a na zemské úrovni (Lékařské komory ve spolkových zemích). [6, s.37]

2.4 Vídeň jako spolková země a obec

Pro spolkové hlavní město jsou na základě jeho zvláštního statutu uplatňovány zvláštní pravidla na jedné straně jako pro hlavní město a na straně druhé jako pro statutární město. Subsidiárně platí pro Vídeň jako hlavní město čl. 95 až 106 spolk. Ústavy a jako pro obec čl. 115 až 120 spolk. Ústavy. [6, s.38]

Vídeňské úřady fungují současně jako zemské orgány, takže jednotlivé úřady zastávají více funkcí:

- n. Starosta města zastává také funkci zemského hejtmana a vedoucího okresního správního úřadu
- o. Úředníci, kteří zastávají funkci v městském senátu, přebírají také funkci zemské vlády
- p. Vedoucí úřadu městské rady (členové městského senátu s resortem) jsou současně vedoucími úřadů zemské rady
- q. Magistrát (jako obecní úřad a okresní správní úřad) přejímá funkci Úřadu zemské vlády
- r. Ředitel magistrátu je současně ředitel zemského úřadu a
- s. Obecní rada je současně zemskou radou

2.4.1 Obecní správa Vídně

Obecní správa v samostatné působnosti

V samostatné působnosti je zásadně prvním instančním stupněm magistrát, pokud vyjimečně nerozhoduje jiný obecní orgán (starosta města, obecní rada). Jako právní prostředek je stanoven odvolávací senát, pokud není činný zvláštní odvolávací úřad (např. poplatková odvolávací komise, nejvyšší stavební úřad). Prostředky týkající se obecního dohledu podle č. 112 spol. Ústavy se nedají použít na hlavní město, proto není možný rozklad na jinou instanci mimo úřední organizaci Vídně.

Obecní správa v přenesené působnosti

Záležitostmi v přenesené působnosti se zabývá starosta města a jemu v této oblasti podřízený magistrát. Další instanční stupeň závisí od toho, jestli je záležitost v oblasti zemské či spolkové působnosti. Při zemských záležitostech je instančním postupem městský senát jako Vídeňská zemská vláda, při spolkových záležitostech jsou použita pravidla nepřímé spolkové správy. Při jejich použití je dalším instančním postupem po magistrátu jako okreního správního úřadu starosta města jako hejtman.

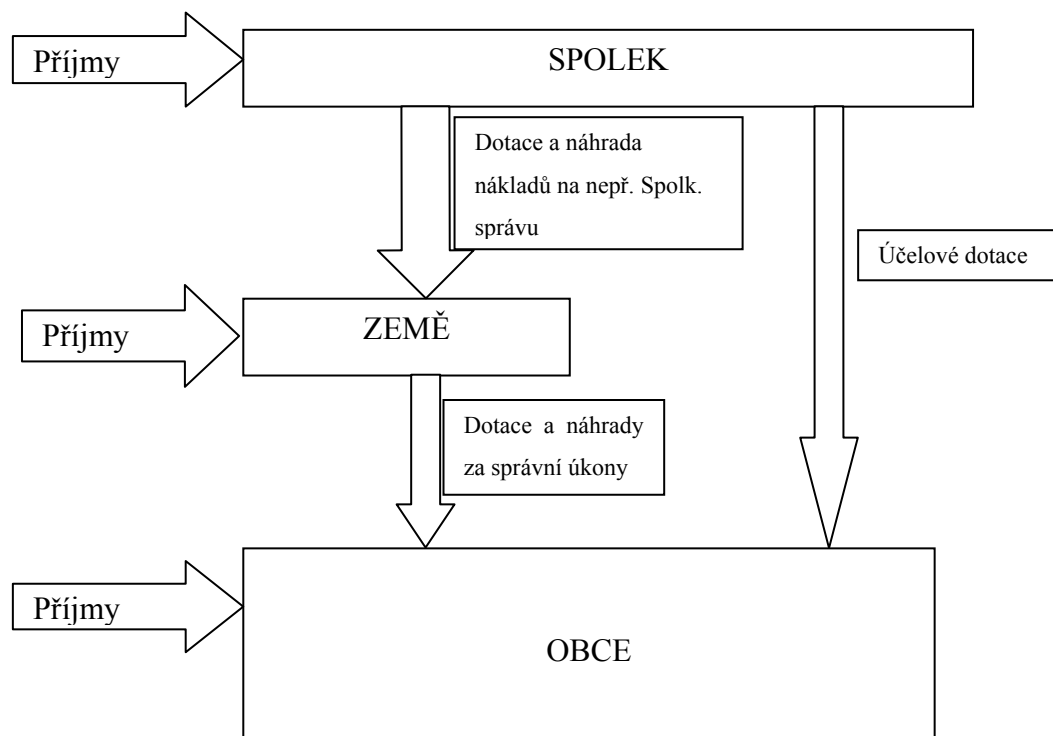
2.4.2 Zemská správa / nepřímá spolková správa

Pro agendy správy obce (zemské správy, nepřímé spolkové správy) je kompetentní v první instanci magistrát města. Dalším instančním stupněm v záležitostech zemské správy je městský senát jako zemská vláda, při nepřímé spolkové správě starosta jako zemský hejtman. [6, s.38]

3 FINANCOVÁNÍ RAKOUSKÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY

Jednou ze základních podmínek fungování státu je existence určitého finančního fondu, který slouží k financování aktivit státu (respektive jeho jednotlivých správních úrovní). Tento finanční fond je označován pojmem veřejný rozpočet. V demokratickém státě existuje několik úrovní, z nichž každá musí disponovat svým vlastním veřejným rozpočtem např. rozpočty vyšších územních samosprávních celku nebo obecní rozpočty. V Rakouské rozpočtové soustavě nacházíme tři nejdůležitější úrovně rozpočtů správních úrovní a sice spolkový rozpočet, rozpočty zemí a obcí.

Členění rozpočtu spolkových zemí a obcí v Rakousku je jednotně řízeno nařízením spolkového ministra financí. Toto opatření neznamená zásah do autonomie obce či země, ale má sloužit pouze ke srovnávání a k statistickému získávání a vyhodnocování dat. [1, s.101]

Obr. č.4 Schéma financování územní správy v Rakousku

Každé 3 roky je mezi zeměmi, spolkem měst a obcí a spolk. ministrem financí vyjednáván a vypracováván Zákon o finančním vyrovnání, který přesně reguluje, které příjmy jsou určeny do spolkového rozpočtu, které do rozpočtu zemí a které do rozpočtu obecního, popř. o které se dělí spolek se zeměmi. Zákon také určuje činnosti a záležitosti, za které

obdrží země od spolku náhradu za správní náklady nepřímé spolkové správy a v neposlední řadě Zákon určuje obce, které obdrží ze spolkového rozpočtu subvence a účelové dotace z důvodu nějakého znevýhodnění.

Zákon o finančním vyrovnání je spolkový zákon a řídí rozdělování zdaňovacích práv a výnosů z daní mezi spolkem, zeměmi a obcemi. Zákon o finančním vyrovnání je periodicky po 3-5 letech obnovován. Před vydáním tohoto zákona se scházejí tradičně partneři ve vyrovnání (spolek, země a obce) k jednáním, na nichž je projednáván jeho obsah. Již tato tradice podmiňuje zastoupení obcí, neboť není možné vést přímá jednání s více než 2000 obcemi. Především tyto úvahy vedly k tomu, že v roce 1947 by založen Rakouský spolek měst jako zájmové zastoupení především větších obcí. [1, s.24]

Obec je samostatná hospodářská jednotka, to znamená, že má jinou majetkovou způsobilost. Má právo v rámci všeobecných spolkových a zemských zákonů vlastnit majetek všeho druhu, získávat jej a disponovat jím.

Spolkovým a zemským zákonodárcům je tak zamezeno, aby přijímali diskriminující předpisy vůči obcím v oblasti hospodářství. To znamená, že v oblasti hospodářství je nepřípustné odvolávat se na jiné zákonné předpisy, než na ty, které platí také pro ostatní právnické osoby.

Obec v Rakousku má právo provozovat hospodářské podniky.

Hospodářskými podniky obce nejsou jen ty, které obec provozuje jako vlastník nebo nájemce, ale také ty, které obec ovládá cestou spoluúčasti z organizačního hlediska (vyčleněné podniky).

Obec v Rakousku vede v rámci finanční ústavy samostatně svůj rozpočet a vypisuje daně.

Tím zákonodárce nepochybně dává najevo, že obec je vázána při vedení rozpočtu a vypisování daní na finanční ústavní zákon a na zákony vydané na základě tohoto ústavního zákona, zejména na zákon o finančním vyrovnání.

Rozpočet obce je v oblasti samostatné působnosti obce, to znamená, že obecní orgány z tohoto hlediska jednají nezávisle na pokynech. Ani spolkové ani zemské úřady nemohou přímo do rozpočtu obce zasahovat – v výjimkou nouzových opatření. Tvorba návrhu rozpočtu je v kompetenci starosty, schválení rozpočtu (předběžného návrhu) je výhradně v kompetenci obecní rady jako kolegiálních orgánů. Schválení obecního rozpočtu nespadá

tedy, na rozdíl od mnohých jiných evropských států do kompetence centrálních nebo regionálně nadřazených orgánů. [1, s.103]

Zdroje financování rozpočtu obce:

- t. Podíly ze společných daňových výnosů spolku, např. daň z obratu, daň z příjmu, ze mzdy, z minerálních olejů, daň z kapitálového výnosu, pozemková daň atd.
- u. Výnosy z vlastních obecních daní, např. komunální daň, nápojová a potravinová daň, pozemková daň atd.
- v. Odvody a poplatky za služby, např. poplatky za vodovodní a kanalizační služby, poplatky za vodovodní přípojku, poplatky za otvirkové práce atd.
- w. Náhrady za užívání komunálních zařízení, např. nájemné za byty, vstupné na koupaliště, poplatky za užívání tělocvičen, pronájem sálů atd.
- x. Podpora ze strany spolku a země a vyčleněné fondy, např. strukturální pomoc, podpora místního uspořádání, podpora sportu, podpora kultury, podpora bydlení, podpora ze strany fondu vodního hospodářství a fondu pro školy a školky, atd.
- y. Výnosy z hospodářských podniků a kapitálových dispozic, např. podniky zásobující energií, pohřební ústavy, restaurace, lyžařské vleky, výnosy z cenných papírů, výnosy z úroků atd.
- z. Dobrovolné zájmové služby, např. dobrovolné finanční příspěvky z průmyslových a řemeslnických podniků, zemědělských podniků, spolků, dobrovolných hasičů a dary a pozůstalosti. [1, s.103]

Mezi příjmy do rozpočtu obcí patří tzv. podíly ze společenských výnosů daní spolku. Spolkový zákon o finančním vyrovnání řídí, které daně z obcí mohou být využity a které podíly na určitých daních, které přísluší obcím. Má umožnit, aby obce měly k dispozici ty finanční prostředky, které potřebují ke splnění svých úkolů.

U podílů ze společných daňových výnosů se hovoří o „výnosových podílech“. Pro rozdělení výnosových podílů, které připadají rakouským obcím, jsou určující č faktory:

- Počet obyvatel (na základě posledního sčítání lidu)

- Odstupňovaný klíč dle počtu obyvatelstva (4 kategorie velikosti obcí)
- Finanční kapacita (vypočítává se z výnosu pozemkových daní a skutečných příjmů z daně komunální)
- Finanční potřeba (zjistí se vynásobením kvóty plnění finanční kapacity na osobu z minulého roku a odstupňovaným podle počtu obyvatel obce)
- Obcím náleží měsíční zálohy na výnosové podíly, které jim patří. [1, s.103]

Vedení rozpočtu podléhá jednak interní kontrole zkušebního výboru, který se skládá ze členů obecní rady, jednak externímu dohledu zemské vlády. Ta zkoumá v pravidelných intervalech nebo ve zvláštních výjimečných případech finanční hospodaření obce a předkládá obecní radě zprávu. Větší města (s nejméně 20 tis. obyvateli) podléhají kontrole Účetního dvora. Realizace doporučení kontrolní zprávy náleží obecním orgánům. Nepočítá se s bezprostředními trestními postihy. Nerespektování doporučení v hospodářské oblasti může být však překážkou pro dosažení požadavků obce. [1, s.102]

V rozpočtovém průřezu jsou zahrnuty příjmy a výdaje stejného druhu z různých rozpočtových skupin a vyhodnoceny jedním společným výsledkem. Tento výsledek vypovídá o tom, zda se obce držely nebo nedržely tzv. „Maastrichtských opatření“ týkajících se konsolidace rozpočtu, která byla přijata spolkem a zeměmi pro obce na základě konvergentních kritérií Maastrichtské smlouvy ze dne 7.2.1992 k vytvoření hospodářské a měnové unie (čl. 102 a 109 Smlouvy Evr. Společenství). Obce musí počítat s tím, že v případě nesplnění Maastrichtských konvergentních kritérií ze strany Rakouska a uložení sankčních opatření Evropskou unií, budou muset nést část těchto sankcí, pokud samy nesplní daná kritéria. [1, s.102]

4 POROVNÁNÍ

Územní samosprávu v České republice dnes tvoří obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky (viz čl. 99 Ústavy ČR vymezující vnitřní členění České republiky jako jednotného státu na samosprávné obce a kraje).

Základní jednotkou Rakouské územní správy je stejně jako v České republice obec, vyšší samosprávné celky tvoří země. Rakousko má 99 okresů, tyto jsou ale spíše správní jednotky a plně podřízeny zemím. Pro obce jsou správní okresy první instancí, druhou jsou poté země a ve zvláštních případech úřady spolku.

Srovnání územní správy v ČR a Rakousku			
	ČR	Rakousko	Rak. v % k ČR
Počet obyvatel (v mil.)	10,3	8	77,67
Obce	6272	2359	37,61
Okresy	77	99	128,57
Kraje/země	14	9	64,29
NUTS 2	8	9	112,50

Tabulka č.1 Srovnání územní správy v ČR a Rakousku

Rakousko má 77% počtu obyvatel České republiky, podobný by měl být tedy i procentuální podíl obcí na počtu obcí v ČR. Rakousko má ale o přibližně polovinu obcí méně v poměru na počet obyvatel než Česká republika.

Rakousko má vyšší počet okresů než ČR, přestože má nižší počet obyvatel. Rakouské okresy jako správní jednotky nejsou ale porovnatelné s okresy našimi. V Rakousku správní okresy, organizovány jako okresní hejtmanství, jsou zemské úřady pod vedením okresního hejtmána, který je jmenován zemskou vládou.

Současné okresy v České republice vznikly v roce 1960 a nekopírují historický vývoj systému, který jsme přebrali z Rakousko-uherské monarchie při vzniku první samostatné České republiky. Okresy zůstávaly jako územní obvody specializovaných orgánů státní správy, takže zde chyběla mezoregionální úroveň. Po zrušení těchto úřadů v roce 2002 převzaly jejich kompetence obce z rozšířenou působností a okresy zůstaly pouze jako teritoriální jednotky.

Rakousko má 9 vyšších územně samosprávných celků, podíl k ČR činí 64 %, což je podobný poměr jako u počtu obyvatel k ČR, počet VÚSC je tedy podobný v poměru na počet obyvatel jako v ČR.

Pokud porovnááme územní jednotky EU, Rakousko jich má i přes nižší počet obyvatel více než ČR.

4.1 Porovnání zakotvení územní správy v Ústavě

Články týkající se územní správy můžeme nalézt v ústavním pořádku České republiky, zejména pak v Ústavě ČR, kde např. čl. 100 říká, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky, dále v Listině základních práv a svobod a v zákoně 347/97 Sb o vyšších územně správních celcích.

Hlava sedmá Ústavy ČR - Územní samospráva vymezuje vnitřní členění České republiky jako jednotného státu na samosprávné obce a kraje ponechávající regulaci jejich počtu i velikosti jiným právním předpisům. Čl. 100 říká že územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody. Dále, že obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku a vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem. Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.

Působnost územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem. Výslovně je přitom ustanovením čl. 104 odst. 2 Ústavy ČR stanoveno, že zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Ústava ČR obsahuje i ustanovení tvořící podklad pro tzv. přenesenou působnost obcí a krajů, když v čl. 104 stanoví, že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.

Spolková Ústava Rakouska říká, že Republika Rakousko je spolkový stát, skládající se z devíti samostatných zemí, tyto vyjmenovává v čl. 2 odst. 2.

Organizační zvláštnost spolkového státu se ukazuje v rozdělení funkcí mezi spolkem a zeměmi a také v tom, že země se podílí na funkcích spolku. Spolková ústava má tyto poměry na zřeteli tím způsobem, že v čl. 10 až 15 přiznává celkovou zákonodárnou a výkonnou státní moc buď spolku nebo zemím. Článek 15a říká, že spolek a země mohou

mezi sebou uzavírat smlouvy o záležitostech v jejich jednotlivé působnosti. Uzavření takovýchto smluv ve jménu spolku podléhá podle předmětu spolkové vlády nebo spolku ministrům.

Článek 19 odstavec 1 vyslovuje, že nejvyšší orgány výkonné moci jsou spolk. prezident, spolk. ministři a státní sekretáři, jakož i členové zemských rad, zatímco Česká ústava připisuje nejvyšší výkonnou moc pouze prezidentu a vládě.

V Rakousku mají tedy země tak silnou pozici, že jim ústava zaručuje zákonodárnou i výkonnou moc, kterou projednává hlava čtvrtá spolku. Ústavy. Článek 95 ustanovuje parametry zákonodárné moci zemí.

Článek 116 spolku. Ústavy říká, že země se člení na obce. Čl. 115 ustanovuje, že pokud záležitost nespadá výslovně do záležitostí spolku, řeší zemské zákonodárství obecní právo podle základů čl. 118 a 119. V těchto člancích se nachází definice činností, které obce vykonávají v samostatné a přenesené působnosti. Zajímavostí je, že obce nevykonávají v přenesené působnosti pouze činnosti spolku, ale také zemí.

Obec je územní sdružení s právem na samosprávu a zároveň správní oblast. Správní oblastí je obec tehdy, pokud musí zajišťovat záležitosti v přenesené působnosti. [1, s.24]

Samospráva stojí organizačně mimo správu spolku a zemí a zajišťují ji orgány právnických osob nezávisle na požadavcích spolku nebo země.

Obec je samostatná hospodářská jednotka, to znamená, že má majetkovou způsobilost provozovat hospodářské podniky a v rámci finanční ústavy vést samostatně svůj rozpočet a vypisovat daně. Tím zákonodárce dává najevo, že obec je vázána při vedení rozpočtu a vypisování daní na finanční ústavní zákon a na zákony vydané na základě tohoto ústavního zákona, zejména na zákon o finančním vyrovnání.

Článek 115 spolku. Ústavy říká, že Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst jsou odpovědní za zastupování zájmů obcí.

4.2 Porovnání na úrovni vyšších samosprávných celků a základních správních jednotek

V ČR i Rakousku tvoří obce standardně základní úroveň veřejné správy. Splňují přitom podmínku pro jednotku územní samosprávy – jejich zástupci jsou přímo voleni obyvateli příslušného územního obvodu. V obou zemích obce kromě samostatné působnosti (v Rakousku nazývané jako vlastní působnost) plní též úkoly v rámci přenesené působnosti.[1, s.4]

VÚSC - země	Počet okresů	Počet obcí	Počet obyvatel
Burgundsko	9	171	277.485
Korutany	10	132	564.184
Dolní Rakousko	25	573	1.534.552
Horní Rakousko	18	445	1.375.436
Salzburg	6	119	513.936
Štýrsko	17	543	1.204.244
Tyrolsko	9	279	663.603
Vorarlbersko	4	96	346.112
Vídeň	1	1	1.598.897
Rakousko jako celek	99	2359	8.078.449

Tabulka č. 2 Vyšší územní samosprávné celky v Rakousku

VÚSC	Počet okresů	Počet obcí	Počet obyvatel	NUTS 2	Počet okresů	Počet obcí	Počet obyvatel
Praha	1	1	1.209.855	Praha	1	1	1.209.855
Středočeský	12	1.147	1.106.738	Střední Čechy	12	1.147	1.106.738
Budějovický	7	623	626.867	Jihozápad	14	1.128	1.182.277
Plzeňský	7	505	555.410	Severozápad	10	487	1.130.160
Karlovarský	3	131	305.086	Severovýchod	13	1.116	1.492.873
Ústecký	7	354	825.074	Jihovýchod	12	1.376	1.664.018
Liberecký	4	216	428.974	Střední Morava	9	689	1.246.421
Královéhradecký	5	448	553.827	Ostravsko	6	300	1.289.002
Pardubický	4	453	510.072				
Jihlavský	5	730	522.846				
Brněnský	7	645	1.141.172				
Olomoucký	5	392	645.804				
Ostravský	6	300	1.289.002				
Zlínský	4	299	600.617				
Celkem	77	6244	10.321.344		77	6.244	10.321.344

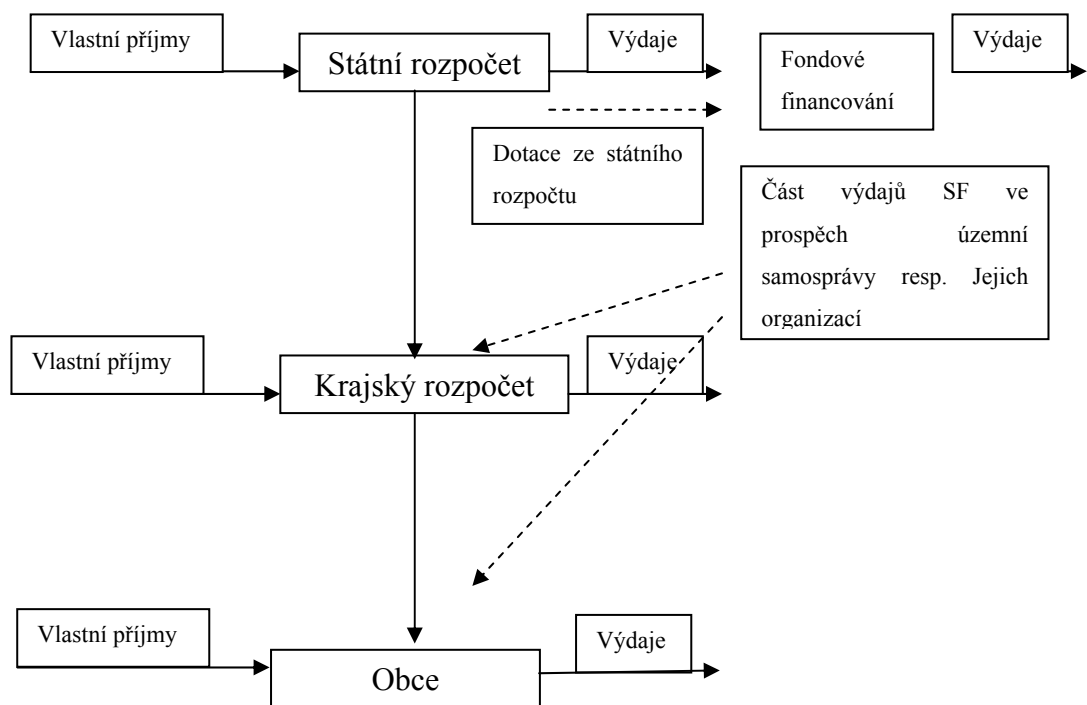
Tabulka č. 3 Vyšší územní samosprávné celky v České republice

Rakousko má pouze 9 vyšších územně samosprávních celků, zatímco Česká republika jich má 14. Rakouské vyšší územně samosprávné celky mají na rozdíl od České republiky vlastní zákonodárné a výkonné orgány, což předpokládá větší samostatnost a nezávislost od centrálních orgánů.

V Rakousku nalezneme o přibližně jednu desetinu více okresních správních úřadů, které vykonávají zemskou správu v přenesené působnosti.

V Rakousku jsou tedy nejsilnějším orgánem země, mají vlastní zákonodárné orgány a větší počet okresních správních úřadů, které vykonávají jejich a spolkovou správu v přenesené působnosti. Zatímco v České republice je nejsilnější centrální úroveň státu, jehož činnost vykonávají v přenesené působnosti krajské a obecní úřady.

4.3 Porovnání financování územní správy Rakouska a ČR

Obr. č 5 Schéma modelu rozpočtové soustavy České republiky

V porovnání se systémem rozpočtové soustavy Rakouska můžeme konstatovat, že český systém financování je centralizovanější než rakouský. V Rakousku vyjednávají zainteresované strany, spolek, země a obce na procentech v příjmech i na výdajích, zatímco tyto podíly rozhoduje v České republice vláda.

Procedury schvalování rozpočtů na jednotlivých úrovních jsou velmi podobné. Na úrovni krajů schvalují v Rakousku rozpočty zemské sněmy a na úrovni obcí v České republice zastupitelstvo, v Rakousku obecní rady.

V obou státech je obec je samostatná hospodářská jednotka, která má majetkovou způsobilost provozovat hospodářské podniky a v rámci finanční ústavy vést samostatně svůj rozpočet. Nepožádá-li obec v České republice o přezkoumání svého hospodaření příslušný krajský úřad, ani nezadá přezkoumání auditorovi, přezkoumá hospodaření obce příslušný krajský úřad.

Obec v Rakousku je vázána při vedení rozpočtu a vypisování daní na finanční ústavní zákon a na zákony vydané na základě tohoto ústavního zákona, zejména na zákon o finančním vyrovnání. Rozpočet obce je v oblasti samostatné působnosti obce, to znamená, že obecní orgány z tohoto hlediska jednají nezávisle na pokynech. Ani spolkové ani zemské úřady nemohou přímo do rozpočtu obce zasahovat – s výjimkou nouzových opatření. Tvorba návrhu rozpočtu je v kompetenci starosty, schválení rozpočtu (předběžného návrhu) je výhradně v kompetenci obecní rady jako kolegiálních orgánů. Schválení obecního rozpočtu tedy nespadá do kompetence centrálních nebo regionálně nadřazených orgánů. [1, s.103]

ZÁVĚR

Celkově se mně zdá naše uspořádání územní správy daleko přehlednější a jsem ráda, že se vláda v roce 1997 nerozhodla pro zemské uspořádání.

Rakušané vyrůstající ve svém systému jsou postupně seznamováni se strukturami územní správy, ale pro nás cizince je to systém na první pohled takřka neprůhledný. Když člověk vyrůstá v komplikovaném systému, zdá se mu v dospělosti jako samozřejmý a chápu že pro německé národy se bude zdát komplikovaný asi systém náš.

V systému územní správy se potkávají tradice spolu s potřebami. Rakouská společnost a její územní správa je ve svém současném stavu stabilizovaná, i když občas se objeví známky inovace, přesto zákony ustavující správní struktury jsou staré desítky let. Zatímco naše správní struktury jsou nově restrukturalizovány podle současných potřeb. Co je lepší se zřejmě ukáže postupem času ale myslím si, že je třeba se po určité době podívat na ustanovené struktury z nadhledové perspektivy a porovnat stav s potřebami a podle toho uskutečnit reformu.

Krátká SWOT Analýza Rakouského systému územní správy:

Silné stránky – velká profesionalita daná stabilizací systému,

Slabé stránky – malá flexibilita, nemožnost provedení reformy centrálně, protože je vždy nutná dohoda spolku se zeměmi.

Příležitosti – zvyšování kvalifikace úředníků a tím i vnášení inovace do systému územní správy

Nebezpečí – hrozba určitého „ustrnutí“ územní správy ještě na základech monarchie, sebeuspokojení pod heslem „vždyť to tak bylo vždycky, takže to musí fungovat“, vysoké nároky státních úředníků – pracovní smlouvy na dobu neurčitou, platby prémie se stávají pravidlem, v porovnání s jinými státy přehnaně vysoké sociální bonusy státních úředníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Mirka Wildmannová, Jan Šelešovský a kolektiv; Územní samospráva v ČR, Rakousku a SRN, Masarykova Univerzita v Brně 2001; ISBN 80-210-2514-X
- [2] Skulová, S., Rozhodování ve veřejné správě (některé správně vědní a správně právní aspekty), Masarykova univerzita v Brně 1995; ISBN 80-210-1138-6
- [3] Kadečka, S., Právo obcí a krajů v České republice, 1. vyd. Praha; C.H. Beck 2003, Olympia 2000; ISBN 80-7033-208-5
- [4] Kadečka, S., Ondruš, R., Průcha, P., Základy správního práva pro ekonomy, 1. vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2003; ISBN80-210-3050-X
- [5] Mates, P., Matula, M., Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy, 3. vyd. Praha: VŠE, 1999; ISBN 80-7079-407-0
- [6] Fürst, S., Allgemeines Verwaltungsrecht, 3. vyd. LexisNexis vyd. ARD ORAC, Vídeň 2004; ISBN 3-7007-2985-5
- [7] Adamovich, L., Allgemeines Verwaltungsrecht, 3. vyd. Springer vyd. Vídeň 1987; ISBN 3-211-81999-1
- [8] Walter, R., Grundriß des Österreichischen Bundesverfassungsrechts , 9. vyd. Manz vyd. Vídeň 2000; ISBN 3-214-04945-3
- [9] Pelinka, A., Österreichische Politik, 2. vyd. Facultas vyd. Vídeň 2003; ISBN 3-85114-624-7

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ Z INTERNETU

- [1] <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>, 15.02.2007
- [2] <http://www.austria.gv.at/site/4780/default.aspx>, 24.02.2007
- [3] <http://mesta.obce.cz/>, 24.02.2007
- [4] https://www.bmf.gv.at/budget/downloads/rechtsgrundlagen/fag_2005_okt_05.pdf?q=länder, 13.04.2007
- [5] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Samospr%C3%A1va>, 30.04.2007
- [6] http://www.mek-lipniknb.cz/showpage.php?name=staty_eu 24.04.2007

SEZNAM OBRÁZKŮ

- [1] Obr. č 1, Schéma struktury veřejné správy
- [2] Obr. č 2 Rakousko s názvy spolkových zemí, zdroj z internetu č. 6
- [3] Obr. č 3, Schéma organizace Rakouské územní správy
- [4] Obr. č 4, Schéma financování územní správy v Rakousku
- [5] Obr. č 5 Schéma modelu rozpočtové soustavy České republiky, zdroj lit. č. 1

SEZNAM TABULEK

- [1] Tabulka č. 1, Srovnání územní správy v ČR a Rakousku, zdroj lit. č. 1
- [2] Tabulka č. 2, Vyšší územní samosprávné celky v Rakousku, zdroj lit. č. 1
- [3] Tabulka č. 3, Vyšší územní samosprávné celky v České republice, zdroj lit. č. 1